

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post'a în lastrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Orice inserate,
se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și presto aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 65.

Sibiu, 15/27 Augustu 1879.

Anulu II.

Coruptiunea în Ungari'a.

Ti s'ar fi parutu că scandalele infricosiate produse de dn. Várady deputatu din Maramurasiu, vicepresedinte alu dietei, și cele provocate de com. Victoru Zichy, fostu secretariu de statulu ministeriulu de interne, isi voru luá deocamdata unu capetu; dara dn. Ioanu Asboth, redactorulu diariulu partidei Deakiste „Magyar Ország“ disese inca de pre atunci, că daca gubernementalii nu tacu, elu are se mai dea la lumina inca și alte blastematii și spurcatiuni multu mai mari. Intr'aceea din duellulu proiectatu între c. Zichy și Asboth nu s'au alesu nimicu, éra Várady adunandu'si pe alegatorii sei, se planse amaru pentru neaudit'a rusine ce i s'a facutu prin inculparea că elu ar fi luat mai alesu dela jidovi bogati sume mari de bani, pentru-că se le castige decoratiuni dela imperatulu; în fine Várady isi dete dimissiunea, și apoi érași o retrase, amerintia inse totuodata pe adversarii sei cu processu criminalu, care se dice că este și pornitu.

În aceleasi momente inse, pre candu Várady cërca a se apará, „Kölnische Zeitung“ unulu din diarele universali și de mare auctoritate în cercurile superiori ale societatiei europene, surprinse pe lume cu alte revelatiuni nespuse de scandalóse, totu din Ungari'a, pe care apoi „Deutsche Zeitung“ din Vien'a dela 21 și „Magyar Ország“ din 22 Augustu le constata și afirma că prea adeverate; și fiindu-că acelea trasera atentiunea la sute de alte diare scrise în limbi diverse, cu atátu mai puçinu ne este permisu noue a le trece cu vederea. Éca ce ne invétia „Kölnische Zeitung“ și dupa elu celelalte:

„Astadi se vorbesce (în B.-Pesta) și despre retragerea dlui Hieronymi, secretariu de statulu în ministeriulu de comunicatiune, din cauza că acestu domnu, că ginere alu lui Várady, a fostu amestecat în tóte speculele de bani ale socru-seu. Nu a fostu nici-o afacere de cali ferate, nici unu planu de canalisari, nici-o asternere de drumuri (s'osele), nici-una oferta de liferatiuni cu pretiuri (asia numite) de unitate, care se nu fia datu ocaziune la cele mai escessive exploatare și abusuri. Lucrulu éra organizatu destulu de simplu. Unu arendatoru generale pentru mituri (Be-

stechungen), cunoscutu bine în anii din urma, de profesiune agentu de bani (samsariu), luase asupra'si că se castige dela gubernulu ungurescu orice afacere de bani (Geschäft). Nimeni nu potea castigá vreo întreprisa, daca se adressá cãtra altu-cineva și nu cerea ajutoriulu acestuia. Pentru elu érá tóte usile deschise, pentru-că elu sciá pe toti care de ce valóre este și cum are se tractedie cu ei. Deci ori-candu ministeriulu de comunicatiune aprobá vreunu proiectu ori planu recomandat de cãtra acelu agentu, v.-presedintele Várady luá asupra'si, că afacerea (pe jidovesce Geschäft) se tréca prin comissiuni și prin camer'a deputatiloru. Gubernulu se uitá p'între degete, și „Geschäft-ulu“ castigá nesmintitu maioritare sigura. Cu acestu modu se regulase în anii trecuti cestiunea calei ferate orientale*); totu asia reusira, că statulu se sacrifice pentru „sanarea“ calei ferate Cassovia-Oderberga patru milióne florini (16 milióne franci). Asia se votá mai deunadi cumpararea calei ferate din valea riului Vagu, prin statulu, cu optu milióne flor. mai fóra nici-o discussiune, dupace din acesti bani s'au datu acelu agentu aprópe 1/2 milionu sub titlu de provisiune, se întielege inse că nu de a dreptulu pentru elu, ci prin elu altor'a. Se scie adeca în tóta Ungari'a, că tocma pe acelu timpu s'au rescumparatu sinimicitu multime de Cambii-accepte (politie) de sute de mii de ale dlui Várady, și unu pachetu întregu politie de ale mai multoru membrii bancrotati din partid'a lui Tisza. Colomanu Tisza scie bine lucrurile aceaste; din fatalitate inse lui ii e preste potintia a'si tiné partid'a sa compacta altumentrea, decâtu numai prin midiolóce de acestea. Cã-ci adeca acea partida înainte de a trece din opositiune la gubernu, érá plina de ómeni ruinati în averile lor, alu caroru scopu érá firesce, că se scape de datorii cu ajutoriulu gubernului. Asia dara partizaniloru cabinetulu Tisza s'au datu în arenda și domenii mari de ale statulu cu pretiuri de nimicu. Asia dintre deputatii carii facu servitiu mare gubernulu si'lu ajutá se aiba maioritare cu ori-ce pretiu, la ori-ce proiectu ministeriale, tramitu în comissiuni speciali de a le fiscalu în casuri de

*) Oradea-Brasiovu, la care au disparutu preste 16 milióne fl. R.

processe, de câte ori se sperá pe sub mana, că se voru folosi din acelea. Unuia din acesti domni, carele și astadi este creditiosulu lui Tisza, i s'a comisu că se reguledie diferentiele de pastume (Weideservituten) în dominiile muntene ale statulu din Maramurasiu, apoi despre acesta este sciutu, că a pretinsu dela adversarii fiscalu fara nici-o rusine 9000 (noue mii) de florini, care suna i s'a și numeratu, pentru-că se decida caus'a pe voi'a lor și în contra intereselor statulu. Totu acelu domnu fu trimisu că comissariu în Transilvani'a, pentru-că se dea în arenda societatiei actionarie montanistice dela Brasiovu minele de carbuni de pëtra din Valea Jiiului (Petrosieni), éra elu isi împlini acea missiune asia, că statulu remase în dauna, elu inse castigá 45 mii florini cá provisiune. Acestu domnu este functionariu alu camerei deputatiloru.

Este invederatu, că gubernulu și partid'a în care predomnescu idei și elemente cá aceaste, nu pôte fi scrupulosu întru alegerea midiolóceloru spre a'si asecurá maioritare, cu atátu mai virtosu, că aci nu mai e vorb'a de opiniuni și scopuri politice, ci de existenti'a propria, de Eu-lu fiacaruia, că se aiba ce mancá. Deci nu trebuie se se mire nimeni, daca aude, că Coloman Tisza candidase mai totu deputati de aceia, despre carii potea presupune, că în punctulu materiale au se dependa dela elu. Între deputatii actuali din maioritare sunt puçini aceia, caroru gubernulu se nu le fia platitu spesele cu ocaziunea alegeriloru; prin urmare sunt puçini aceia, carii s'aru potea desparti de person'a ministrulu presedinte, fara a se aratá nemultiamitori.

— La alegerile dietali Tisza nici pe de parte nu s'au ajunsu cu 150 mii fl. fondu de dispositiune, și asia s'a decisu se faca specula cu decoratiuni, ordine și cavalerii. Asia se nobilitara fratii Deutsch, Herber s. a. m. dandu sume de bani.*) — În Vien'a au avutu trebuintia de Tisza, pre cãtu timpu a tinutu cestiunea orientale și anume a Bosniei și Hertiegovinei; acuma inse nu mai au trebuintia de elu și nu'lu potu suferi, din cauza că e omu violentu etc. etc.

„Magyar Ország“ adaoga la tóte cele publi-

*) Br. Erlanger evreulu dela Frankfurt, a datu singuru 100 de mii lui Zichy etc.

Foisiór'a „Observatoriulu“.

Despre genealogii și monografiu familiare.

Reu facu publicisti din Romani'a, că în locu de a'si împlé foile lor literarie si foisiórele diarielor cotidiane în partea cea mai mare cu producte belletristice straine, cu románe și novelle de o valóre fórté problematica, adesea îngrecate de veninu dulce dara ucigatoriu de suflete, nu alegu mai virtosu subiecte din patria și din sinulu natiunei lor.

Ar meritá inse óresice mustraré inca și membrii acelor vechi familii patriciane, a le caroru scriinie sunt pline de documente tinute ascunse, care de si nu aru împléa totudeauna lacune în istori'a patriei luate în sensu mai strinsu, ele inse sunt de nespusa valóre pentru istori'a civilizatiunei, pentru viét'i'a familiara și sociale a romaniloru. În alte tieri s'au publicatu și se mai publica multime de monografi de a le familiiloru fruntasie vechi, ilustre, alaturandu-li-se arborii genealogici pe secolu înapoi. Ne va obiectá cineva, că în Romani'a n'au existatu nici-odata aristocratia feudale cá în alte staturi europene; voru fi și de aceia carii nu punu nici-unu pretiu pe vechimea familiiloru și le place a citá dis'a lui Cicerone pre candu unii romani trufasi ilu batjocoriaru dicindú că este veneticu din Arpinas, omu nou — homo novus, caroru inse elu le respunde: Meum genus a me incipit, tuum in te desinit (famili'a mea incepe cu mine, a ta încéta cu tine). Scimú si noi că în Romani'a feudalismulu europénu cu aristocratiele sale, cu alodiú si colonicatura, cu vasali, cu maioratu, minoratu, primogenitura, sisthema graduale și liniale cu ascendenti, descendenti, agnati și cognati etc. și cu fidejussorii ei, nu a potutu prinde radecini; totu asia recunoscemu pe de plinu, că adeveratele virtuti personali si patriotice nu se castiga numai prin nascere în palaturi și în porfira; dupa noi inse tocma pentru-că familiile patriciane romane nu s'au sustinutu prin legi barbare de asia numit'a aviticitate, ci că mamele lor prea

adesea iau nascutu între sgomotulu armelor, în terrórea bataliloru, în fug'a de inaintea barbariloru selvatici, în plaiurile ascunse ale Carpatiloru, și totusi mai multe familii au continuatu esistenti'a loru necurnata în cursu de cãtiva secolu, ele merita cá natiunea se le cunoasca genealogi'a și catastrofele prin care au trecut protoparintii lor, cu atátu mai virtosu, că în multe casuri destinele patriei érá depuse numai în manile cãtoruva familii patriciane.

Pricepemu noi și atáta, că mai virtosu în acésta epoca în care ideile democratice reu întielese și mai reu aplicate, ferbu în capetele glóteloru, ómeni carii isi simtu a lor demnitate, dicu în sine cu Horatiu; „Odi profanum vulgus“, și apoi la tóte sbieratele demagogiloru respundu cu o tacere despretiuitória. Se créda inse capii familiiloru patriciane, că faciá cu demagogii se afla întocma în aceeasi positiune înca și alti barbati, nu crescuti în scutece de metasa, ci în de simplu flanelu, barbati esiti din poporu, insultati inse și persecutati chiaru pentru meritele lor, mai amaru de cãtu cei mai mari aristocrati.

„Iti suferé pecatulu, nu'ti suferé virtutea; În tina si în vitiu voiosu iti tinde man'a. În bine si 'n virtute astépta-te la ura. Fa'i bine, cá nu'lu vede; ci vede prea departe Si cãtu nu se 'ntempla: prevede cãtu rele, Ce nici nu'ti trecu prin cugetu, necum se poti a face. (Joanu Eliadu dupa Voltaire în tragedi'a Brutu act. II. Opus posthumum).

Dati-ne biografiile bine scrise macaru numai dela diece barbati patrioti de renume mare, cá se ve damu istori'a patriei pe cãtu cincidieci de ani. Candu ve încercati se construi viat'a lui Stefanu-celu-mare, a lui Mircea, a lui Mihaiu, sau monografi'a Basarabiloru, a Brancoveniloru, Cantemiri, Cantacuseni, Ghiculesci, a fratiloru Greceni traducatori Biblii si ai altoru carti, alaturea cu episcopulu Germanu; candu ve întrebati, cine au fostu Grigorie Urechia chronicariulu, cine Petru Mogila Archiepiscopulu, cine mitropolitii Vaarlaamu și Dosi-

teiu, cine Costinu tatalu și fiulu, protospatriulu Nicolae, traducatoru de ss. scripturi și alții multi, ce faceti mai puçinu, decâtu scrieti istori'a patriei? Cãtu lumina s'ar reversá preste istori'a nóstra, cãtu limbi de sierpi aru sangerá și cãtu fabule aru disparea, candu genealogi'a familiiloru ar fi cunoscuta dupa documente autentice. Sasii din Transilvani'a mai n'au avutu nici-odata aristocratia feudale, și totusi memori'a și faptele unui mare numeru de familii fruntasie sasesci se afla scrisa și conservata pe secolu înainte, din cauza că mosi de stramosii lor au portatu, mai alesu dela finea sec. alu XV-lea încóce, asia numitu diariu (lat. Diarium) alu familiei, în care se consemná ori-ce lucru memorabile se întemplá în ori-ce di, în famili'a propria, la consangeni și anici, în comuna, în districtu, în tíera, în lumea tóta. Multe din acelea diare sunt adeverate chronice, din care istoriografulu scóte astadi informatiunile si datele cele mai instructive și interesante pentru toti ómenii cãtu nu voru se trãiesca și se móra cá vitele necuventórie, cá boii și caii, cá oile și caprele, cari nu intréba nici-odata, cine au fostu parintii, fratii și sororile lor, de ce origine érá, care ce au patitu în viét'i'a lor.

Facéndu aceste observatiuni colegiloru de preste Carpati, suntemu prea departe de a ne laudá în acésta cestiune, noi cesti de dincóce, carii daca nu ne amu prea bucuratu de viét'a politica, amu avutu inse din stravechime o viatia nationale și bisericéscá, s'au inaintatu și dintre romani barbati multi pâna la rangurile cele mai înalte în statulu; alții au facutu cariere stralucite în statulu militariu, pâna la generalu de artileria (Feldzeugmeister Petrus Duca sub Franciscu I). Au fostu atátea episcopii curatu romanesce pe teritoriulu Transilvaniei și alu Ungariei cu Banatulu; dara unde le mai afi urmele în istori'a eclesiastica a romaniloru? Dara de ce se mergemu asia departe înapoi, candu noi nu ne avem scrisa nici macaru istori'a acestoru 50 de ani din urma. Cu ardeleni inse va fi bine se ne tragemu sam'a la unu altu locu.

cate in „Kölnische Zeitung“, că citindu-le orice unguru, trebuie să i se sufă sangele în fața din cauză a acestei rusini, prostituțiuni și discreditu alu națiunei și țierei.

OBSERVAȚIUNI CRITICE

usupra stărei sociale și economice a romanilor din Transilvani'a.

Partea a două.

Presintele.

II.

În fine după o luptă grea, ce au susținut țieranul român din Transilvani'a, în cursul de dieci de ani în contra naturii, alu carui sclavu fusese; după ce i succese a învinge, de și nu completu, dăra în mare parte dificultățile și neajunsurile pământului, îmbunătățindu-și stărea vitelor și a instrumentelor necesare pentru agricultură; după ce au trecut prin mai multe revoluțiuni politice și sociale, îl vedem astăzi, de și lipsit cu totul de ajutorul său favorabil guvernului, ajunsu la o stare materiale mai de suferit că mai înainte. Stărea lui actuală este înse departe de a fi ajunsu la acea culmea dezvoltării sale pe care o dorim cu toții și care pentru viitoriu va fi unică sa condițiune și garanția a existenței sale, că națiune și că factoru politicu.

Filosofia secolului nostru este aceea a realității, bazată pe materie; cu alte cuvinte spus: pe natură. Ea nu te întreabă că: „ce știi și cine ești? . . . Ci cătu ai?“ Era logică a acestei filosofii engleze merge și mai departe și dice: „Știi și meriti numai cătu ai.“ Acelu popor este mai bogat și mai fericit, care prin știința sa, poate se exploatedie mai multu comorile naturii, știe se se folosăca mai bine de serviciile pe care i le oferă natură voluntariu și cu abundența și care produce cu multu mai multu de cătu este în stare se consume.“

Luând această de directivă, apoi prea ușor ne putem convinge, că suntem încă foarte departe de a fi împlinit acele condițiuni.

Națiunea noastră are puțina avere; urmădă dăra, că are încă puține cunoștințe. Că nu exploatedie comorile pământului și a muntilor de locu. Puterile și serviciile cele mai însemnate de cari s'ar putea folosi, jactu latente și încă nedescoperite, de ore-ce sunt necunoscute. Ea abia produce atâtu cătu este necesariu pentru consumul ei că elementu organicu.

Că se nu exagerăm dicându aceste, ne vomu putea convinge prin exemple din viața reală.

Credem că nu mi se va contradice din nici o parte, dăca voi afirmă: că dosă a ceea de inteligență, de care dispune Românul Transilvanu, nu și-au procurat-o prin studiu pe bancile școlii, ci că i este înscăpă și adunată din experiențele vieții practice. Numerulu acestor cunoștințe se mărginesc astfel pe unu orizontu foarte micu. Elu nu poate dăra pe langă toată bună-voința, mai multu

Famili'a Vacarescu.

Schitia de G. Garbinu.

După unii, famili'a Vacarescu e originară din Transilvani'a și a născut din Făgărașu. Ea ar fi ună din acele familii, cari înscăpă pe Radu Negru, la trecerea lui peste munti în Romani'a, și dela cuventulu Făgărașu, care s'a scrisu pe chartele vechi austriace, și se mai scrie și azi, cu goticulu F initialu reprezentatu în alfabetulu latinu prin V de aci, Vogaarasu și Vagarasu identicu cu Făgărașu, prin urmare și Vacarescu și Vacarescu pronunțiatu după scrieri.

Ori-care ar fi, după cronicari, începutulu acestei familii, în intervalulu care începe cu secolulu XVII și se termină cu începutulu secolului XIX, adică în intervalulu dintre anii 1600 și 1863, intălnim această familia la fa-căre pasu și din ce în ce mai înfloritore.

Asia, încă pe timpulul lui Mihaiu Vodă Vitețulu, vedem pe unu Petrascu Vacarescu figurandu că Banu alu Craiovei în urmă succesoru înrocite, sub stăgătură acestui domnu.

După mărtea eroului român, puține dile, — căci dile sunt vécurele în viața unui popor — puține dile de fericire mai gustara Romanii. Potopulu Fanarului inneca, pentru unu secolu, câmpiele manose ale țierii romanesci, prapadindu averea, libertatea și chiar simțulu de naționalitate alu Romanului.

*

Caletoriulu care lasă Tergovistea, fostă și ruinată capitală a țierei și își îndreptăca pașii spre sud-ostulu orășulu, vede, la distanță de o oră, în drăpă și pe crăstă unu micu delusioru, o arcadă de zidu acoperită de mușchi și înegrită de insultele timpului. La spatele acestui zidu, care nu este de catu arcadă unei porți, ochiulu zărește două trei grămești de derimatură, „rasipuri sfinte“, după cum le numesc poetulu Chrisoverghi, pe cari cresc și se înalță trifasă a cucuta, brusturulu, laurulu și palamidă, cele din urmă vestigii ale mariei omenesci!

de cătu știe. De aci urmădă, că inteligența fiului nu se radică mai susu de nivelulu ce l'au ocupat părintii și că astfel dezvoltarea inteligenței nu este intensivă, ci depinde dela influențe externe, ale caror rezultate apoi se transplanta din generație în generație. Este de prisos a spune că, cursulu unei astfel de dezvoltări intelectuale este lenesiu și tardivu. Acesta bubă se poate vindecă numai prin înființarea cătu se poate de multe școlu populare, care se întielege că, trebuie se fia mai bune și mai regulate de cătu cum sunt acelea ce le avem astăzi.

Intorcându-ne érași la stărea economică a țieranului nostru de astăzi, apoi de și emancipatu și împământenu, îl aflăm încă totu suferindu sub jugulu de exploatare alu industriei și alu manufacturii străine. Lipsit de centre locale naționale în care s'ar fi potutu dezvoltă industria și manufactură, și totu deodată classă de mijlocu a burgășiei, acumă că și mai înainte elu produce pentru străini și este consumentulu produselor de industrie și manufactură a lor.

Pentru că se ne esplicăm și se potemu întielege și mai bine stărea țieranului român de astăzi, va fi bine alu surprinde în processulu de activitate ce îl dezvoltă elu în decursulu unui anu, înscăpă și ajutorat de toți membrii familiei sale.

Pe cându femeia érnă tórce și tiese pensă și panură necesară pentru vestiminte, pe barbătu îl vomu afla dusu, și în pădure se taie lemne și la orășu, la tîrgulu de săptămăna. Produsele ce le espune elu la vânzare sunt camu următoarele: unu caru de lemne, ce variaza între scânduri, bărne și pari. Dăca anul trecut au fostu roditoru, apoi îl intălnim cu bucate, cu fenu și cu paie. De altă dată apoi, cu căte unu animalu domesticu, și cu paseri domestice, și în fine cu produsele acestora, de es.: ouă, lapte, untu, branza, lăna, miei, vitiei, porcei, și alte produse crude.

Se presupunem că au fostu mulți cumpărători, ce cu unu termenu economicu se esprimu cu concurență în cumpărătoare, și că elu au primitu unu pretiu bunisioru pentru produsele sale, în bani gătă. Ce face ore țieranul nostru cu castigulu seu? Fără îndoială că l'ă bagă în punge și porcesce multumitu spre casa unde îl aștepta ai și cu brățiale deschise și cu nerăbdare. Ah! da, elu o ar face această prea bucuros, dăca numai ar poté, înse împregiurările și necesitățile de care duce lipsă nu i permitu această. Mai înainte de a cugetă la mergerea a casa, elu mai are foarte multe de făcut și aceea ce face de aci înainte este: consumarea a întregulu seu castigu, și în casulu celu mai bunu ajunge cu câteva firfirici acasă.

Într'adeveru astfel cum stă țieranul nostru și mai alesu munténulu, apoi mergendu la orășu nu numai că nu castiga nimic și puținu, ci din contra patimesce o pierdere cu multu mai mare de cătu dăca ar fi rămasu acasă. De și este tristu a audi această, este înse unu adeveru probat de nenumerate ori.

Sub această măsă de verdăție, se ascunde léganulu acelei familii de două ori strălucită, care sub toți sătrăpii Fanarului, tînu susu și cu curăgiu stindardulu tricolorulu naționalității și stindardulu albu pacii și alu literelor romane. Aci zăce cuibulu fericitoru urmări ai lui Petrascu Vacarescu, Banulu Craiovei; de aci esi acea pleiadă de patrioți și cultivatori ai limbii romane, care începe cu Banulu Jenachitia și mai bine cu Stefanu Vacarescu și se încheie, până acumă, la mărtea vorniculu poetu Jancu Vacarescu.

Membrii cei mai însemnați ai acestei ilustre familii sunt Stefanu Vacarescu, Banulu Jenachitia Vacarescu, fiulu acestuia, Căucerulu Alecu și logofetulu Nicolae, fii Banului Jenachitia, și în fine vorniculu Jancu Vacarescu fiulu clucerulu Alecu și nepot de fiu Banului alu Jenachitia Vacarescu.

— Stefanu Vacarescu lua o parte însemnată, dice eruditulu d-lu Odobescu, la redactarea legiurilor lui Mavrocordat. „Sentințele date de densulu s'au păstratu — adăogă d-sea — multu tîmpu că se servăca de modelu în felulu lor.“

După Stefanu Vacarescu, alu carui nume, în istoria literaturii naționale, e însemnatu, mai multu că juriscultulu distinsu și influent, urmăza în ordinea cronologică, fiulu seu.

*

— Banulu Enachitia Vacarescu (1740—1799).

Acesta, în mijloculu întunerecului fanarioticu, cându „tote carierele erau închise pentru romani, cându romanulu nu-i rămasese de catu câmpulu intrigelor înscăpătoare, după cum dice I. Voinescu II, pentru dobândirea unui obiectu de care i eră opritu de stăpănitari a se bucură“ acesta, prin parghiă talentulu seu poeticu, nu înceta a ridica ânima romanulu ingenușchiatu la peciôrele brutalei tiranii din vremile acelea.

Bólă a ânimei, Intristărea, Turturică, etc. sunt picturi adeverate ale păsului și mahnirei ce clocoțeau în pepturile părintilor nostri din epocă beiloru. (Va urmă).

Amu spus-o și o repetim încă odată, că țieranulu nostru este lipsit de industrie și manufactură, și că astfel este constrinsu a își procură acele produse, fără de cari nu poté fi, acolo unde le afla și dela acela, care le are spre vânzare. Acesta înse este profesionistulu și manufacturistulu neromanu.

Asia vedem apoi pe țieranulu român colindandu cu punga plină dela o boltă la altă, dela o siatră la altă și dela o trafică și butică la alta, și nici nu se poté altcum. Lui i trebuie: unu fieru de plugu, o cósă, secere, unu cercu de róta, o ossie ferecată la caru, potcove și cuie pentru potcovitul vitelor, o sapa, și alte instrumente necesarii. I trebuie mai departe o măsă, unu scaun, unu patu, o lădă nouă, pentru fia-să, ce are se o marită, și care la pornirea lui de acasă l'au fostu mai rugat se nu uite și se i cumpere și o rochie, unu pieptariu și o pelărie nouă și căte alte articole, pe care dăca voiesc țieranulu se le tîna mînt de ore-ce nu știe carte, trebuie se și facă totu atâtea creștături pe răbosiu și noduri în cărpa și pe unu firu de sfóra. Nevastă lui érași de altă parte, după ce l'au înscăpă până în capulu satulu, i au spus, se nu uite și se cumpere o bucătă de săpunu, unu punctu de luminare, totu atâtea sare și mai știu eu încă ce felu de lucruri, ce i trebuie și pentru menagiulu familiei. Sermanu de capulu lui! cându ajunge la cumpărătoare, nu știe pe care se o ia mai înainte și pe care se o lasă. Cugetati numai câteva momente la numerulu acelor articole, ce sunt necesarii unei familii, fia ea cătu de sermăna, și veti afla cu surprindere, că ele se urcă la unu numeru neprevăditu până atuncea. Mai adăogeti pe langă aceste, că bietulu țieranu avendu unu fecioru mai mare l'au datu la școlă în orășu, pentru că se ajungă o dată domnu mare și alu vecinulu seu din sat. Ajungendu în gimnasiu l'au înbrăcatu nemțiesc, i trebuie va se dica vestiminte de acelea, pe care mamă copilulu numai este în stare de a le face. Tote necesitățile fiului seu dela școlă, trebuie se le plătescă totu cu bani gătă. Totu acelu țieranu se întempla că și-au luat unu advocatu în orășu, pentru unu processu, pe care l'au purtat încă și părintele seu și pentru care elu trebuie se plătescă tace și timbre totu în bani gătă, până nu mai poté. Unde rămanu apoi înscăpă sitele statulu? Unde apoi celelalte datoritice ce le are, că cetățeni alu statulu?

Resumati toate acestea, luati-le în considerare serioasă și atuncia nu ve veti mai poté miră, audindu că celu mai bravu și mai diligente țieranu nu se întorče dela orășu, de cătu cu unu restu de câteva grositice. S'ar însielă reu acela, care ar fi aplecatu a crede că amu desecat cu cele dise până aci suferințele țieranulu nostru. Oh, nu! elu mai are încă și altele și acestea sunt cu atâtea mai grele, cu cătu locuinița sa se afla în distanță mai mare dela orășu. Țieranulu nostru se servecă atâtea la lucru cătu și la drumu în parte mare numai cu vite cornute; pentru-că se potă ajunge de timpuriu la tîrgu, elu trebuie se plătescă cu o di, cu două și adesea cu trei dile mai înainte. Acele dile dăra, în cari elu se afla pe drumu, pentru elu sunt pierdute. Aflandu-se pe drumu, elu trebuie se și nutrească vitele mai bine, va se dica se le dea o cantitate mai mare și mai bună de nutrețiu că acasă. Facendu stațiuni de noapte și de di, elu trebuie se plătescă cu bani gătă atâtu pentru vitele sale, cătu și pentru personă sa. Ajunsu în tîrgu, érași trebuie se plătescă dăca au vendutu ceva și nu, această nu îl întreba nimenea, tacsă tîrgulu, ce merge în cassă magistratulu din acelu orășu și cetate unde este tîrgu. Pagubă cea mai mare înse ce o are țieranulu nostru dăca tîrgulu este departe de satulu seu este: pierderea nereparabilă a gunoiulu pe care îl produc vitele sale în timpulul acela, cându elu este departe de locuinița și pământulu seu. Pentru acelu gunoiu pierdut, țieranulu Elveției și alu Angliei este în stare se plînga că unu copilu micu. Si credem că cu totu dreptulu, de ore-ce gunoiulu este averea cea mai scumpă a țieranulu. Elu după cum dice unu proverbu italianu, este brandia pământulu. Țieranulu nostru înse, până acumă nu s'au invetiatu a pretiu gunoiulu, și din nefericire lui n'are pe nimenea, care se îl invetie înscăpătoare economică a gunoiulu. Până cându ore țieranulu român va mai fi constrinsu a cersi cu bani în mână, gunoiulu necesariu dela sasu și dela cetățile sasesci? Cercetati și veti afla, că țieranulu român plătescă câte 5—10 fl. v. a. pentru unu caru de gunoiu și este bunu bucuros, dăca sasu îl dă și cu atâtea.

Nu potemu uită și lasă neamintitu acelu tribut sangeros ce îl împune țieranulu nostru

civilizațiunea și ruinațiunea politică a statelor Europei de astăzi, careia, pentru că se susținea pacea, i trebuiesc milioane de soldați, ce sunt recrutați din sinul diferitelor popoare. Câte elemente sănătoase, câte generațiuni ale națiunii române nu s'au nimicit pentru totdeauna pe acele câmpuri fatale de război?!? Vine după aceea biserică, școlă, alte institute de învățământ și de cultură, asociațiuni și reuniuni, diaristică politică și beletristică, în fine știința însăși și apăsările și ceru neîntreruptu bani, bani și erași bani. Și dela cine? La a cui adresă mergu toate acele apeluri de contribuție? Erași și erași la aceea a țieranului și a economului român, fiindu că inteligența căta o avemu este seracă, er' burgesia ne lipsese cu totul. Țieranul înseși și economul nostru ne răspunde la toate acele apeluri: că nu poți și că nu are bani. Și aceasta, după ce i-am studiat starea lui de astăzi, este adevărul cel mai pur. Cere dela țieranul nostru orice alta, căți va da bucurosu și cu plăcere; numai bani gat'a nu-i cere, c'atunci poți fi sigur, că vei fi refuzat și cu totu dreptul, fiindu că nu-i are.

Dându astfelu unu tablou necompletu, de orec fugitivu, alu stării actuale a țieranului român din Transilvania, vom procedea la cercetarea mijloacelor ce i-ar pota ajuta spre îmbunătățirea stării sale.

(Va urma.)

România.

— (Redeschiderea Camerelor.) Corpurile Legiuitoare au fostu deschise în 12 August. v. prin urmatoriulu mesagiu Domnescu, care s'a cetitu la Camera de cătra d. Cogalniceanu:

„D-loru deputati,

Astăzi se încheie amănarea sesiunii extraordinare a Corpurilor Legiuitoare urmata potrivit Mesagiului Meu din 11 Iuliu.

D-vostre reincepeti acum activitatea d-vostre legislativa.

Ministrii Mei ve voru supune actele atingeri de revizuirea art. 7 din Constituțiune, ceruta de art. 44 alu tractatului din Berlin, pe care, cu toate sacrificiile ce ne impune, România l'a primitu prin glasulu reprezentantiloru sei.

D-vostre, d-loru deputati, ati profitatu de timpul ce v'a lasatu prorogarea Camerelor, spre a studia mai de aproape deosebitel inprejurari ale acestei grave cestiuni.

Am dera deplina convicțiune, că astăzi Camera și guvernulu voru pune totu zelulu, totu patriotismulu, tota prudentia politica, spre a ajunge la o soluțiune care pe de o parte se dea satisfacțiune principiulu libertatii religioase și alu egalității civile și politice, proclamatu de Europa intraga, era pe de alta se inpace cu acestu principiu necesitatele noastre nationale și economice.

D-dieu se bine-cuventedie lucrarile d-vostre.

Datu la Sinaia, la 11 Augustu 1879.

Carol.

Cameră a otaritu a se amana până la 20 Augustu inclusivu, după propunerea d-lui P. Ghica.

La Senatu, s'a cetitu mesagiulu de cătra d. N. Crețulescu.

Bulgaria.

(Firmanulu de investitura alu principelui Bulgariei). „Facemu cunoscutu: după art. 3 alu tractatului din Berlin, că adunarea convocata în urma la Tarnova pentru a procedea la alegerea unui principe pentru Bulgaria, care facendu totusi parte integranta din imperiulu nostru, a fostu redicatu la gradulu de principatu, s'a îndreptatu alegerea asupra înaltimii vostre:

„Vediendu capacitatea, inteligența, profundă cunoștința a afacerilor, bună judecata, toate calitățile ce caracterisa persoana voastră, alegerea supusa la sancțiunea mea imperială fiindu asemenea aprobată, principatul Bulgariei în limitele sale indicate în tractatulu dela Berlin a fostu încredințatu capacității înaltimii vostre, și conformu ordinelor mele acestu rescriptu imperialu are efectulu de a face publică și notoria înaltă sarcină, ce vi s'a încredințatu;

„Astfelu, speru că înaltimea ta, în înalta inteligență și în conformitate cu datorile ce încumbă sarcinei sale, va respecta în totdeauna drepturile suzeranității noastre asupra principatului, care face parte integranta din imperiulu nostru, cum s'a disu mai susu.

„Înaltimea ta se va sili neconținutu a consolida și dezvoltă legaturile, care unescu pe numitul principatu cu imperiulu nostru.

„Totu asemenea, aparand de ori ce atingere dispozițiunile disului tractatu, ve veti pune tota îngrigirea la dezvoltarea prosperității și linistei țierei, după cum veti veghea asemenea și la bună administrare, la bună stare, la protecțiunea drepturilor religioase, politice și civile ale tuturor locuitoriloru, fia musulmani și nemusulmani, conformu principiiloru unei egalități reale.“

Datu la 5 Chaban 1296.

Abdul-Hamid.

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinaria.

Procesu-verbalu Nr. 20.

Siedintia din 15 Iunie st. v. 1879.

(Urmare.)

La art. 47, sub titulu: *Dispozițiune transitorie*, d. Maniu propune unu amendamentu, susținutu de d-nii Chintescu, Aurelianu și Babesiu în coprirea următoare:

„Membrii actuali ai fostei societati Academice romane, facu parte în calitate de membri ai Academiei romane, fia-care în secțiunea respectiva unde au fostu înscrisu până acuma, pe cătu până la viitoare sesiune nu se voru declara prin înscrisu că nu adera la dispozițiunile din aceste statute.“

Depunendu acestu amendamentu, d. Maniu dice că proiectulu comisiunii, avendu aerulu a prescrie că membrii, ce n'au luat parte la discușiunea statutelor, deca nu voru declara prin graiu și prin scrisu că adera la ele, până în 10 zile, potu se isi pierdea pozițiunea, și se pare neadmisibile, fiindu în contradicțiune cu decisiunea ce s'a luat că ei sunt și reman membri pe viața.

D. Odobescu dice că acum candu se face unu actu de reconstituire a Academiei, avendu în vedere că multi din membri n'au venit și nu se scie deca adera la aceste statute, și mai alesu că s'a admisu înmulțirea membriloru la 36, este înportant se se scie deca cei ce au lipsitu le primescu. Altfeliu va fi imposibil a se pune în practica aceste statute.

D. Maniu raspunde că prescripțiunea unui terminu totu deun e fatală. D-lui întreba: ce se va face cu membrii aceia, cari n'ar tramite declarațiunile lor de adesiune. Apoi tacerea nu este ea singura o afirmare de consimțimentu? Ar fi o heresie de a se interpretă altfelu tacerea; și nu admite a se pune în statute, fia și că dispozițiune transitoria, o proscriptiune, care se primește dreptulu unui membru.

D. Ghica observa că în adeveru o asemenea prescripțiune ar fi în contradicțiune cu ceea ce s'a facutu până acuma. Crede, că nu e necesitate de o asemenea declarațiune. Membrii ce n'au venit la confecțiunea acestor statute trebuie se le primisca, și se se supuna lor. De aceea conchide că articolulu acesta, că inutilu, e mai bine a se suprima.

D. Ionescu se unescu cu opiniunea d-lui Ghica, argumentandu inca că membrii ce lipsescu, deca n'au venit, crede că cu acesta chiar' au declarat confiența în lucrarile colegiloru lor.

D-nii Romanu și Urechia, afirmandu aceluși consideratii, cere stergerea articolului.

— D. Laurianu observa că chiar' după art. 1 alu legi nu pota considera societatea Academica că desființata: Academia de astăzi nu e decât o continuitate. Conchide a cere suprimarea.

Se pune la votu propunerea d-lui Ghica și se admite cu mare majoritate.

Cerenduse votarea în totalu, d. Laurianu observa că după statutele vechi, votarea nu se pota face decât cu 3 patriimi din numerulu membriloru actuali, adica cu 23 membri.

D. Babesiu raspunde că acea prescripțiune nu pota fi invocata decât pentru modificari cerute de inițiativă membriloru, era nu de o inițiativa venita în urma unei legi. Cu modulu acesta s'ar face imposibilă votarea.

D. Laurianu susține tes'a sa. Statutele vechi le considera că lege expresa, și nu prin sofisme se potu resturna prescripțiunile ei.

D. Urechia observa că d. Laurianu potea se aiba dreptate înaintea legi, care a constituit Academia. Candu s'a numit comisiunea de revizuire a statutelor, s'a întielesu că acesta se se faca de majoritate, era nu cu 3 patriimi.

D. Ionescu recunoște că s'a admis a se face modificari, cu majoritate absoluta; cu toate acestea crede că nu se pota face votarea decât în presentia numerulu cerutu de statutele vechi. Cere se se convoca toti membri pentru acesta, amănandu-se votarea până Joi a viitoare.

D. Stefanescu susține articolulu din proiectu, pentru cuventu că membrii societati academice mai înainte de a se vota isi dau consimțimentulu în scrisu: prin urmare adera la statute. Astăzi sunt alte statute, și nu se scie deca mai cu s'ema cei ce n'au luat parte la votarea statutelor, le voru primi.

Se pune la votu propunerea acesta, dara asupra votarei d. Laurianu observa, că Adunarea nu mai e în numeru.

Se votedia statulu de presentia alu membriloru dela 1—15 Iunie.

Orele fiindu înaintate, siedintia se ridica la 12 ore fără unu patrariu.

Vice-presiedinte, G. Baritiu.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Sciri diverse.

— (Program'a) sosirei și petrecerei în Sibiu a „Comisiunii asociatiunii istorice unghesce pentru zilele de 27, 28 și 29 Augustu 1878.

27 Augustu. — Sosirea cu trenulu la 12 ore și 35 minute. — Primirea comisiunii la gara. — Inpartirea biletelor de incuarterare. — La 2 ore prandiu comunu la hotelulu „Imperatulu romanilor.“ — La 8 ore intalnire sociala în „Gradin'a Hermann“, unde va cantă capel'a de musica a cetatiei.

28 Augustu. — Înainte de amiazi voru fi libere pentru vizitatori: colectiunile din museulu bar. Samuel de Bruckenthal, precum și archiv'a și camer'a de armature ale magistratului cetatiei. — La 2 ore prandiu comunu la hotelulu „Imperatulu romanilor.“ După amiazi excursiune la Cisnădie (Heltau). La 8 ore intalnire sociala în „Gradin'a Hermann“.

29 Augustu. — Vizitarea bibliotecii din capel'a bisericii catedrale A. B. precum și a mausoleului, apoi aceea a colectiunii natur-istorice și etnografice a Societati pentru științele naturale. — La 2 ore prandiu comunu la hotelulu „Imperatulu romanilor.“ După amiazi excursiune la Ocn'a Sibiului (Vizakna). — La 8 ore intalnire sociala în „Gradin'a Hermann“.

N. B. Biletele pentru prandiu comunu din dio'a prima a 4 fl. v. a. se potu afla în [predio'a până la 7 ore ser'a în trafic'a cea mare. (Piatia mare Nr. 12).

— (Necrologu). În Jasi a muritu dlu Stefanu Miclea, vechiu rectoru alu universitatii din Jasi, directoru alu observatoriului fisicu și profesoru alu catedrei de fisica la facultatea de științe, era în timpul din urma directoru alu școlei de arte. Repaosatulu a fostu nascutu în comun'a Feleacu din Transilvania din parinti țierani.

Neuitatulu defunctu a lasatu unu golu adencu simțitu în urmași în cariera didactica.

Fia-i țierin'a usiora și memori'a neuitata!

— (Necrologu). Tatiana G. C. Bellissimus nascuta I. Barac, si-a terminatu viața în urma unei scurte suferințe astăzi în 10/22 Augustu 1879 la 7 ore demineta în alu 35 anu alu etatii sale și alu 7 alu fericitei sale casatorii.

Cu anim'a înfranta de dorere ve incunoscutedia despre acesta perdere ireparabila adencu intristatulu ei sotiu G. C. Bellissimus în numele seu, alu jalnicului tata I. Barac, Protopresbiteriulu tractului I alu Brasioului, alu jalnicei ei matusie Maria casatorita M. Mandragiu, alu jalniceloru ei cumnate Paraschiv'a C. Bellissimus și Alexandrina vid. M. Moldovanescu și alu jalnicei ei nepote Filotea M. Moldovanescu.

Brasiovu 10 22 Augustu 1879.

— (Desmostenirea.) Este unu ce tristu a vedea, cum în fiacare nr. alu diariului oficialu se anuncia licitatiunile unei multimi de mosii. Intre aceste, forte multe, durere! sunt romanesce. Poporul nostru se demostenese pe di ce merge mai tare. Acuma inse gasimu licitatiuni chiaru și în contra unor comune, si inca pentru ce sume mici! Eta într'unu singuru numeru optu comune! Imobilele Gattaiei, pretiuite la 45,920 fl., pentru 135 fl.; ale Vlaicovetului, în pretiu de 23,357 fl., pentru 67 fl. 50 cr.; ale Ferendiei, pretiuite 9,772 fl., pentru 67 fl. 50 cr.; ale Moravitiei, în pretiu de 24,440 fl., pentru 1,593 fl.; ale Bergeului pretiuite la 42,248 fl., pentru 658 fl.; ale Racovitiei, pretiuite la 13,203 fl., pentru asemenea suma; și ale Gergomanului, pretiuite la 25,401 fl., pentru 870 fl. („Familia“.)

Contractulu Socialu.

De J. J. Rousseau.

(Urmare.)

Capitolulu VI.

Despre lege.

Prin pactulu socialu noi amu datu esistența și viața corpului politicu: acuma vine cestiunea de a i da mișcare și vointia prin legislatiune. Pentru că actulu primitivu prin care se formedia și se lega acestu corp nu determinedia nemica cu privire la ce trebuie se faca pentru a se conserva.

Aceea ce este bunu și conformu ordinei, este astfelu prin natur'a lucrurilor și independente de conventiuni omenesce. Tota dreptatea vine dela Dumnezeu, elu singuru este sorgintea ei. Deca o amu potea inse primi directe dela elu, nu amu avea trebuința nici de guvern și nici de legi. Fara indoiala, că exista o dreptate universală, ce emana singuru numai dela ratiune; inse pentru că acesta dreptate se fia admissa între noi, ea trebuie se fia reciproca. Considerandu lucrurile din punctu de vedere curatu omenescu, abstragendu dela sancțiunea naturala, apoi legile dreptatii sunt vane între omeni. Ele servescu spre binele facetorelui de rele și spre nefericirea celui dreptu, candu acesta le observa fatia cu lumea intraga, fara că cineva se le observe fatia cu elu.

Sunt deci de lipsa conventiunii și legi pentru că se unesc drepturile cu datorințele și se reduc dreptatea la obiectul său. În statul naturii, unde totul este comun, eu nu sunt datoriu nimănui cu nimic, fiind că nu am promis nici unuia nemica eu nu recunosc că avere a altuia, decât aceea ce nu mi este de trebuință mie. Nu este înse totu astfel în statul civil, unde toate drepturile sunt ficșate prin legi.

Dar ce este oare o lege? Până când cineva se va multumi de a nu legă de acestu cuventu, decât numai idei metafisice, va continuă a rațională fără de a se întielege și când orecine va fi spus ce este o lege a naturii, totuși nu se va ști ce este o lege de Statu.

Am spusu de jă, că nu există vointia generală asupra unui obiectu particularu. În realitate, acestu obiectu particularu se află sēu în statu, sēu afara din statu. Dacă se află afara din statu, o vointia, care pentru elu este straina, nu pōte fi generala fatia cu elu, ăra dăca acelu obiectu se află în statu, elu face parte din elu: în casulu acesta se formădă între întregu și partile sale o relațiune, care face din elu două ființe separate, din care un'ă este partea, ăra cealaltă restulu afara de partea aceea. Înse întregulu mai puțin cu o parte a sa nu mai este întregulu și până când durădă acestu raportu, nu mai există întregulu ci două parti inegale. De aicea urmădă, că vointi'ă uneia nu pōte trece că generală în raportu cu cealaltă.

Înse, cându totu poporul statorcesce ceva pentru totu poporul, atunci elu nu se considera decât pe sine însuși, și dăca după aceea se formădă un raportu, apoi acesta este între obiectulu întregu subț altu punctu de vedere, fără nici o divisiune a întregului. Atunci materi'ă despre care se statorcesce ceva este generală, precum este vointi'ă ce statorcesce. Acesta este actulu pe care eu ilu numesc lege.

Cându dicu, că obiectulu legilor este totu-deauna generală, apoi întielegu, că legea considera pe supuși că corp, ăra acțiunile că abstracte, nici odată înse pe omu că individuu sēu o acțiune că particulară. Astfeliu legea pōte se statorcesce existenți'ă de privilegii, dară ea nu le pōte dă anumitu la nimenea. Legea pōte statori mai multe clase de cetățieni; ea pōte ficșă chiar calitățile, ce dau dreptu la acele clase, dară ea nu pōte numi pe cutare sēu pe celalaltu, că se fia admisu; ea pōte stabili unu guvern regale și o succesiune ereditară, dară ea nu pōte alege unu rege, nici a numi o familie regale: cu unu cuventu, ori ce funcțiune, care aparține unui obiectu individuale nu aparține de locu poterii legislative.

În urm'ă acestor idei, pōte vedea ori cine indată, că nu mai încapă întrebarea, că cui aparține de a face legi, de orecine ele sunt acte ale vointiei generale, nici dăca principele sta de-asupra legilor, pentru că elu nu este membru alu statului, nici dăca legea pōte se fia nedreptă, pentru că nimenea nu este nedrept fatia cu sine, nici dăca în acelasi timp pōte fi cineva liberu și totuși se fia supusu legilor, de orecine ele nu sunt decât înregistrari ale vointielor noastre.

Se mai pōte vedea încă, mai departe, că legea unindu universalitatea vointiei cu aceea a obiectului, aceea-ce unu omu, ori cine ar fi elu, ordona din propriulu seu arbitriu, nu pōte fi o lege: chiar' aceea ce ordona suveranulu asupra unui obiectu particularu nu mai este o lege, ci unu decretu; nu unu actu alu suveranității, ci de magistratura.

Republica numesc deci, pe ori-ce statu gubernatu prin legi, ori care i-ar fi form'ă de administratiune: pentru că numai în casulu acela gubernădă interesulu publicu, și interesele publice sunt ceva. Ori ce guvern legitimu este republicanu*).

Voiu esplică mai tardiu aceea ce este unu guvern.

Legile propriu disu, nu sunt decât condițiunile asociatiunii civile. Poporul, supusu legilor, trebuie se fia și auctorulu lor. Dreptulu de a regulă condițiunile de asociatiune nu aparține, decâtu aceluora, cari se asociară. Dară cum le voru regulă? Prin unu acordu comunu sēu o inspirațiune subită? Corpulu politicu are oare unu organu prin care se își exprimă vointiele sale? Cine i va dă lui prevederea

*) Subț acestu cuventu eu nu întielegu numai o aristocrația sēu o democrația, ci în generală ori ce guvern condusu prin vointi'ă generală, care este legea. Pentru că se fia legitimu, nu este permisu că guvernulu se fia confundatu cu suveranulu, ci trebuie se fia ministrii lui: astfeliu însuși monarhi'ă este o republică. Acesta se va clarifică în cartea viitoare.

Not'ă lui J. J. Rousseau.

necesaria, pentru de a formă actele și a le publică de mai înainte? sēu cum le va pronunți în momentu de trebuință? Cum o multime oarbă, care adesea nu știe ce vrea, pentru că arareori știe ce i este bunu, va pōte eșecută ea însuși o întreprindere așa mare, așa de grea precum este sistemulu legislatiunii? Poporul însuși voiesce totu-deauna binele, dară nu ilu vede totu-deauna elu însuși. Vointi'ă generală este totu-deauna dreptă, dară ratiunea ce o conduce nu este totu-deauna destulă de luminată. Trebuie se'i arate cineva obiectele așa precum sunt, căte odată și așa, cum au se'i apara, a-i arată calea adevărată pe care o caută, a o apără de seducțiune din partea vointiei lor particulare, a'i apropiă de ochii sei locurile și timpurile și în fine a balanți farmeculu avantajelor prezente și simțite prin pericolulu relelor îndepărtate și ascunse. Particularii vedu binele pe care ilu resping; publiculu voiesce binele, pe care nu ilu vede. Toti au lipsa în acelasi grad de conducători. Pe unii trebuie a-i obligă se își conformădă vointiele lor cu ratiunea lor, ăra pe celalaltu trebuie a ilu instrui se cunoscă aceea ce voiesce. Atunci din luminarea publică resultă uniunea întielegerii și a vointiei în corpulu social, ăra din acestea concursulu esactu alu partilor și în fine, cea mai mare potere a întregului. ăra de unde se nasce necesitatea unui legislatore. (Va urmă.)

Cursulu monetelor în val. austr.

Vien'ă, 25 Augustu.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.49	cr.
Moneta de 20 franci	"	9.25	"
Imperialu rusesc	"	9.35	"
Moneta germană de 100 marce	"	57.05	"
Sovereign englesi	"	12.—	"
Lira turcică	"	10.58	"
Monete austr. de argintu 100 fl.	"	—	"

Cursuri de Bacurești în Lei noi (franci).

2 Augustu.

Obligațiuni rurale din 1854 cu 10%	l.	103.1/2	b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	"	104.—	"
Obligațiune de imprumut dominial din 1871 cu 8%	"	104.3/4	"
Creditu fonciariu (hipot.) rural cu 7%	"	99.1/2	"
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	"	92.3/8	"
Imprumutulu municipal non (alu capit.) din 1875 cu 8%	"	102.5/8	"
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	"	184.—	"
Acțiunile calilor fer. rom. din 1868 cu 5%	"	38.1/2	"
Acțiunile calilor fer., prioritati din 1868 cu 6%	"	98.70	"
Daci'ă, Compania de ascur. din 1871 acțiunea de 250 l. a. 8%	"	190.—	"
Romani'ă, Compania de ascur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	"	67.—	"

Nr. 2324—1879.

(85) 3—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendi de 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitulu Ioanu Bobbu odinioară fostu eppu alu Fagarasiului, care stipendi s'a usatu de gimnasistulu Aureliu Popu, din caus'a nelegitimării despre progressulu, facutu în anulu scol. elapsu, dechiaratu de vacante, se escrie concursu până în 15 Septembrie st. n.

Doritorii de a obține acestu stipendi au de a-si instrui suplicele lor concursuali cu cartea de botezu, cu testimoniale lor scolastice în origine ori copia autenticată, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'ă comunale și de parochulu respectiv și întaritu cu sigilele aceluora, vidimatu și de oficiulu politicu concernente, în orasie și opide de antisti'ă opidana.

Cererile concursuali astfeliu ajustate voru avea de a le substerne consistoriulu subsemnatu, pre terminulu prefptu.

Datu în Blasiu din ședinți'ă consistoriale ținuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'ă și Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(86) 3—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendi de 50 fl. v. a. usatu de studentele Emiliu Ciceiu, cu abdicarea acestuia devenindu vacante din fundatiunea fericitulu Gavrila Vaida, se escrie concursu până în 15 Septembrie a. c. st. n.

Fiendu acestu stipendi familiare și numai în lips'a de atari concurenti se va potē conferi și altor'ă ce nu sunt din familia, așa doritorii de a obține acestu stipendi au de a-si ajustă cererile lor concursuali cu cartea de botezu, și cu genealogi'ă familiei lui din care se se pōta vedea consangeneitatea concurentelui cu fondatorele; testimoniu în origine ori în copia autenticată despre progressulu facutu în studie în anulu scol. elapsu, testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'ă comunale și de parochulu respectiv și întaritu cu sigilele acestor'ă și în fine vidimate și de oficiulu politicu.

Astfelu instruite cererile concursuali, le voru asterne pre terminulu prefptu la subsemnatulu consistoriu.

Datu în Blasiu din ședinți'ă consistoriale ținuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'ă și Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(87) 3—3

Escriere de concursu.

Pentru 2 stipendia de câte 40 fl. v. a. din fundatiunea fericitulu fostu odinioară canonicu Constantinu Alutanu, cari stipendia pentru nelegitimării despre progressulu facutu în anulu scol. elapsu dechiarate de vacante, se escrie concursu până în 15 Septembrie st. n.

Fiendu aceste stipendia familiare, și numai în lips'a de consangeni se voru dă și altora, așa concurentii din familia au de a-si instrui suplicele lor concursuali pre langa cartea de botezu și cu una genealogia carea se documentădă consangeneitatea lor cu piulu fondatore, cu testimoniu scolastec în origine ori în copia autenticată, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'ă comunale și de parochulu respectiv și întarite cu sigilele acestor'ă și vidimate de oficiulu politicu.

Astfeliu ajustate cererile lor concursuali le voru asterne subsemnatulu consistoriu pre terminulu prefptu.

Datu în Blasiu din ședinți'ă consistoriale ținuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'ă și Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(88) 3—3

Escriere de concursu.

Pentru 4 stipendia de câte 315 fl. v. a. usate de medicinii absoluti: Octavianu Blasianu, Aureliu Chisbabu, Ioane Uilacanu și tehniculu Pompeiu Hossu, — pentru 2 stipendia de câte 84 fl. usate de juristii Ioanu Circa și Vasiliu Turcu; 3 stipendia de câte 63 fl. v. a. usate de juristulu Georgiu Muresianu, gimnasistii Ioanu Micu și Emiliu Buteanu; toate din fundatiunea repaosatulu Dr. de medicina Simeonu Romantiai parte devenite curatu vacante, parte dechiarate de atari pentru nelegitimării despre progressulu facutu în studie în anulu scolasticu espiratu; prin acesta până în 15 Septembrie st. n. se escrie concursu.

La stipendiele preatinse potu concurge:

1. Numai acei tineri studenti pauperi, cari sunt nascuti în marele principatu Transilvani'ă.
2. Cari au din studie calculi de eminentia și portarea morale buna.
3. Dinpreuna cu auditorii de medicina și drepturi, aceia cari se voru aplică la scientiele reali, precum: tehnica, montanistica și silvanistica.
4. Dintre concurenti voru avea preferința „ceteris paribus“ cei de origine nobili și consangeni ai piului fundatoriu.
5. Dela concurenti se cere, că testimoniale scolastice alaturande la cererile lor concursuali se le dea în origine ori în copia autenticată, se produca cartea de botezu; ăr' atestatele de paupertate se fia provideute cu subscrierea antistiei comunale și a parochului respectiv și întarite cu sigilulu comunale și alu parochului, precum și cu subscrierea oficiulu politicu de cercu, ăr' în cetati și opide cu subscrierea parochului și a antistiei cetatiene ori opidane.

Cererile concursuali astfeliu ajustate se le substerne până în terminulu prefptu la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Datu în Blasiu din ședinți'ă consistoriale ținuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'ă și Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(89) 3—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendi de 400 fl. v. a. și altulu de 100 fl. v. a. ambele din fundatiunea fericitulu fostu metropolitu Alesandru St. Siulutiu, usate de frații Aureliu și Flaviu Siulutiu, pentru nelegitimării despre progressulu facutu în studie în anulu scol. elapsu, dechiarate de vacante, se escrie concursu până în 15 Septembrie st. n.

Doritorii de a obține stipendiulu de 400 fl. v. a. meritulu pentru juristi ori medicinii la ver-o universitate afara din patria (i. e. Transilvani'ă), ăr' celu de 100 fl. v. a. pentru gimnasisti, au de a-si instrui cererile lor concursuali cu testimoniu de botezu, cu celu scolastec în origine ori în copia autenticată, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'ă comunale și de parochulu respectiv, întaritu cu sigilele acestora și vidimatu de antisti'ă politica, în cetati și opide de antisti'ă cetatiene ori opidane.

Cererile concursuali astfeliu ajustate voru avea de a le substerne pre terminulu prefptu capitululu subsemnatu.

Datu în Blasiu din ședinți'ă capitulara ținuta la 12 Augustu 1879.

Capitululu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'ă și Fagarasiu.

SPIRTU ARTRITICU

inventatu de Heinrich Bloch în Eger (Boemi'ă), recunoscutu preste totu că medicin'ă cea mai sigură contra sioldinei și reumatismulu, aplicandu în 24 de ore ai frecandu cu ea partile dureroșe, sioldin'ă și reumatismulu încetă cu totulu. Pretiulu unei sticlute este de 60 cr. v. a.; tramisa cu posta la comanda, sau pe langa assignatiune 66 cr. v. a. Celoru care ilu voru luă spre vendiare în comisiune, li se dă unu rabatu corosponditoru. În toate cetatile mai mari se deschidu depositore. Am în posesiunea mea mai multe inii de ateste și scrisori de mulțumita pentru precelenti'ă acestei medicinē. Comandele se eșecutădă totu-deauna cu întorcerea postei în modul cel mai conscientiosu.

Heinrich Bloch în Eger (Boemi'ă)

proprietariu alu medaliei de aur pentru arto și sciintin.

În calitate originală se află: în B.-Pest'ă la Josif Töök, Timisiór'ă la Ernest Járomisz, Ștefanu Tárcsay și C. M. Jahner la „Regele ungurescu“, în Pojon la Feldenek Ferenc și la Soltz Reszo la „St. Marton“ în Szeghedin la Barcsai Caroly, Makon Josef și Csikós N., în Zagrabi'ă la Mittlbach Zsigmond, în Eszek la Dienes J. C., în Sibiu la Morscher W. Fr., în Brasiovu la Stenner J. la „Ienlu de aur“, în Clusiu la Székly Miklos și la toate farmaciele mai mari din țiera și straintetate. (90) 1—10